

Pestprotocol

Ds. J. Polyanderschool en Ds. J. Bogermanschool te Dordrecht

Inleiding

Op onze school willen we de kinderen een veilig pedagogisch klimaat bieden, waarin zij zich op een prettige en positieve wijze kunnen ontwikkelen. We helpen de kinderen om de gaven die zij ontvangen hebben zo te ontwikkelen dat ze leren respect te hebben en zorg te dragen voor zichzelf, de ander en de omgeving om hen heen. Dit pestprotocol is aanwezig op onze school, omdat pesten helaas overal voorkomt. Wij vinden het daarom belangrijk om een duidelijk en helder beleid te hebben waar alle betrokkenen op kunnen terugvallen in voorkomende gevallen.

Iemand op het schoolplein een stevige duw geven kan plagen zijn, maar het kan net zo goed gaan om echt pestgedrag. We spreken over plagen wanneer kinderen min of meer aan elkaar gewaagd zijn en het vertoonde gedrag een uitnodigend karakter heeft om iets terug te doen vanuit een veilige sfeer. Het gaat dan om een prikkelend spelletje, dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren.

Er is zelfs sprake van een pedagogische waarde: door elkaar eens uit te dagen leren kinderen goed om te gaan met allerlei conflicten. Dat is een vaardigheid die ze later in hun leven van pas komt bij conflicthantering, waar iedereen in zijn leven mee te maken krijgt.

We spreken van pestgedrag als een kind zich ongelukkig voelt omdat hij of zij stelselmatig geconfronteerd wordt met vervelend of agressief gedrag of buitengesloten wordt van de sociale groep. De inzet van het pestgedrag is altijd macht door intimidatie. Bij echt pestgedrag zien we ook altijd een vaste rolverdeling terug bij de betrokkenen. De belangrijkste eigenschappen van pestgedrag zijn dus het bedreigende, het systematische en het rolvaste karakter.

Kortom: Plagen gebeurt op basis van gelijkwaardigheid en is incidenteel. Het heeft een pedagogische waarde. Pesten gebeurt vanuit overheersing, is systematisch en dwingt leerlingen in een bepaalde rol. Het belemmert zowel de pester als de gepeste leerling in zijn gezonde ontwikkeling.

Preventie

- Bij de start van het schooljaar worden er wekelijks een of meerdere groepsactiviteiten gedaan. Dit doen we gedurende een periode van zes weken. We gebruiken hiervoor activiteiten uit het boek: 'Aan de slag met groepsvorming' (Zie Plaza) of maak gebruik van het aanbod in de bibliotheek van 'ZIEN'.
- Na de eerste ronde van groepsactiviteiten worden samen (door leerkracht en leerlingen) afspraken opgesteld. Na de andere groepsactiviteiten worden de afspraken waar nodig aangevuld. Deze cyclus wordt herhaald na de kerstvakantie.
- Voor iedere vakantie worden de groepsafspraken besproken en waar nodig aangepast.
- Op de informatieavond geven we aan, dat ouders signalen van pestgedrag moeten doorgeven aan de leerkracht.
- Tijdens de groepsbesprekingen worden de signalen die mogelijk wijzen op pestgedrag besproken. Het gaat dan met name over de balans tussen flexibiliteit en impulsbeheersing enerzijds en initiatief en autonomie anderzijds. We noemen dit een risicoprofiel voor pesten.

Stappenplan

Hier volgen de stappen die genomen worden wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten.

Stap 1: De kinderen proberen er eerst zelf uit te komen door 'hou er mee op' of 'ik vind dit niet leuk' te zeggen. Op het moment dat de kinderen er niet uit komen, kunnen ze er voor kiezen het probleem te negeren. Helpt dit niet of lukt dit niet, dan wordt het probleem aan de meester of juf voorgelegd of wordt de hulp van de pleinwacht ingeroepen. De leerkracht of de pleinwacht probeert het probleem zo goed mogelijk op te lossen samen met de leerlingen. We maken dit voor de kinderen concreet door de probleemoplosser in de lokalen op te hangen en met de kinderen te bespreken/het gedrag aan te leren door middel van rollenspelletjes (allesovergedrag.wordpress.com)

Stap 2: Wanneer de problemen zich voor blijven doen, brengt de leerkracht de partijen bij elkaar voor een verhelderend gesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en afspraken te maken. Bij herhaling van pesterijen of ruzies tussen dezelfde kinderen volgen er sancties. Die kunnen bestaan uit:

- een schriftelijke opdracht zoals een opstel over de toedracht van zijn/haar rol in het pestprobleem;
- een deel van de middagpauze binnen blijven;
- een boek lezen over pesten;
- een klein cadeautje kopen voor het gepeste kind;
- een excuusbrief voor het slachtoffer schrijven;

Stap 3: Wanneer het pesten zich blijft herhalen vindt er een gesprek plaats met de ouders van de pester, de pester en de leerkracht en desgewenst de ib'er. In het gesprek worden de ouders op de hoogte gesteld van de ongewenste gebeurtenissen. Er worden vervolgens afspraken gemaakt over gedragsveranderingen. Hiervoor kan het formulier 'gedragsplan' worden gebruikt. De ouders van het gepeste kind worden ingelicht over de gemaakte afspraken. Ook de ib'er, directie en het team worden op de hoogte gebracht van het pestgedrag en de gemaakte afspraken zodat iedereen er alert op kan reageren. Het 'gedragsplan' wordt tot slot opgenomen in Parnassys.

Stap 4: Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld, zoals de schoolbegeleidingsdienst of maatschappelijk werk. Dit gebeurt in overleg met de ouders, ib'er en leerkracht.

Stap 5: Bij extreem aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen binnen de school. Er kan ook gekozen worden om de leerling totaal af te zonderen van de andere kinderen. De leerling werkt dan in een andere ruimte onder toezicht en krijgt geen pauze tegelijk met de andere kinderen. Deze beslissing dient genomen te worden in overleg met de ib'er, directie en leerkracht. De ouders worden van deze maatregel op de hoogte gebracht.

Van alle genomen stappen is het belangrijk om notities of verslagen te maken en in Parnassys op te nemen. Ook is intensief contact met de betrokken ouders belangrijk.

Begeleiding

Tijdens alle stappen is het belangrijk dat er goede gesprekken gevoerd worden met zowel de gepeste leerling, de pester en de andere kinderen van de groep. De andere kinderen, die bestaan uit meelopers of zwijgers, kunnen zorgen voor een belangrijke verandering in het pestgedrag als zij het gepeste kind te hulp komen of tegen de pesters zeggen dat ze moeten ophouden. Het wordt dan duidelijk dat de groep het niet normaal vindt en niet bereid is om mee te gaan in het pestgedrag.

De volgende aanwijzingen zijn erg belangrijk.

Begeleiding van de gepeste leerling:

- Medeleven tonen, luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest.
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor, tijdens en na het pesten.
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. Geprobeerd wordt de gepeste leerling in te laten zien dat je ook op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie, bijvoorbeeld je niet afzonderen.
- De gepeste leerling in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing de leerling zelf wil.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Belonen als de leerling zich anders/beter opstelt.
- Praten met de ouders van de gepeste leerling.
- De leerling niet over-beschermen; hiermee wordt de leerling juist in een uitzonderingspositie geplaatst waardoor het pesten zelfs kan toenemen.

- In overleg met de ib'er externe hulp inschakelen zoals een sociale vaardigheidstraining.

Begeleiding van de pester

- Praten en zoeken naar de reden van het ruzie maken of pesten.
- Laten inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuus laten aanbieden.
- Gedragsplan maken.
- In laten zien welke (leuke) kanten de gepeste heeft.
- Straffen als de pester pest, belonen als de pester zich aan de regels houdt.
- De leerling leren niet meteen kwaad te reageren en zich leren te beheersen.
- Contact tussen ouders en school. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten? (bijvoorbeeld problematische thuissituatie, buitengesloten voelen, jaloezie, verveling, de baas willen zijn, voortdurend competitie aangaan, in een niet passende rol worden gedrukt)
- In overleg met de ib'er externe hulp inschakelen zoals een sociale vaardigheidstraining.

Begeleiden van de andere kinderen van de groep:

- De kinderen middels gesprekken bewust maken van de invloed die ze (kunnen) hebben ten aanzien van het voortbestaan of het stoppen van het pestgedrag (meelopers-/zwijgers-gedrag laten zien).
- De kinderen stimuleren om voor zichzelf op te komen.
- De kinderen stimuleren om voor een ander op te komen.
- De sterke kanten van de gepeste leerling benadrukken.
- Samen spelen en samen werken met het gepeste kind stimuleren door bijvoorbeeld voor de pauze een speelplan te maken (wie speelt met wie, wat en waar)
- De kinderen aanspreken op hun verantwoordelijkheid voor het behoud van een goede sfeer in de groep.
- Benadrukken dat kinderen verschillend mogen zijn.
- Vertel de kinderen het volgende: 'Word je gepest, praat er dan thuis en op school over! Als je ziet dat een ander kind gepest wordt, vertel dit dan tegen de juf of meester, dit is niet klikken!'
- Kom tot slot steeds terug op de kernwaarden van onze school. Eerlijkheid, vertrouwen, betrokkenheid, verantwoordelijkheid en respect. Gebruik voor de concrete uitwerking eventueel de volgende punten:
 - Je beoordeelt andere kinderen niet op hun uiterlijk.
 - Je sluit een ander kind niet buiten van activiteiten.
 - Je komt niet zonder toestemming aan de spullen van een ander kind.
 - Je scheldt een kind niet uit en je verzint geen bijnamen.
 - Je lacht een ander kind niet uit en je roddelt niet over andere kinderen.
 - Je bedreigt elkaar niet en je doet elkaar geen pijn.
 - Je accepteert een ander kind zoals hij of zij is.
 - Je bemoeit je niet met een ruzie door zomaar partij te kiezen.
 - Als je zelf ruzie hebt, praat het eerst uit, lukt dat niet dan meld je dat aan de pleinwacht of de leerkracht.

Gedragplan

Naam leerling:
Leeftijd:
Groep:
Datum:
Leerkracht:
Betrokken:

Wat zijn de sterke punten van de leerling?

Waaruit bestaat het probleemgedrag?

Wat willen we dat de leerling doet?

Hoe gaan we dat gewenste gedrag aanleren?

Wat kan de leerling ermee verdienen?

Wat gebeurt er als de leerling ongewenst gedrag vertoont?

Hoe wordt de voortgang van het plan gemeten?

Hoe lang zal worden geprobeerd of het plan werkt?

